

משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על היסטוריה ואזרחות בחמ"ד

בס"ד

לימודי היסטוריה בחמ"ד

מחון פדגוגי

שאלון 29284

עולים חדשים

מועד קיץ תשע"ח

לשימוש פנימי בלבד.

המסמך לא עבר עריכה לשונית.

מינהל החינוך הדתי, משרד החינוך, ירושלים 9100201, טל' 02-5604119, פקס 02-5604120

כתובת אתר "שער הממשלה": <http://www.gov.il>

כתובת אתר המשרד: <http://www.education.gov.il>

אתר מינהל החמ"ד: <http://www.education.gov.il/hemed>

E mail: bilhaql@education.gov.il

בס"ד

אל: המחנכים להיסטוריה בחמ"ד
מאת: בלהה גליקסברג, מפמ"ר היסטוריה ומפ"א אזרחות בחמ"ד

שלום רב!

שמחה לשלוח אליכם את המחווון הפדגוגי של שאלון העולים החדשים שסמלו 29284 שהתקיים במועד הקיץ תשע"ח. מומלץ גם למורים שאינם מלמדים תלמידים עולים חדשים ללמוד את המחווון. יש תובנות שניתן ללמוד משאלון העולים גם עבור השאלון הרגיל – 29281.

מבנה המחווון הפדגוגי:

- א. הצגת השאלה כפי שהופיעה בבחינת הבגרות
- ב. הצגת מטלות השאלה
- ג. הצגת התשובות האפשריות
- ד. סעיף "שימו לב" - פרוט הקשיים שהתגלו בתשובות תלמידים והמלצות למורה.

תודה גדולה לצוות הכתיבה – המדריכות מיכל לוי ונאוה פריד.

בהצלחה רבה

בלהה

בס"ד

פרק ראשון:

שאלה 1:

ציין שניים ממאפייני הנאורות.

הסבר כיצד שניים ממאפייני הנאורות השפיעו על השקפת העולם (דעותיו) של משה מנדלסון (סך הכול שני הסברים).

תשובה:

המאפיינים והשפעתם על השקפת עולמו של מנדלסון:

אינדיבידואליזם: מנדלסון האמין בחופש אמונות/דעות / האדם אחראי לגורלו, ללא תלות באחרים.

רציונליזם: מנדלסון האמין כי הדת צריכה להיות הגיונית ומובנת / האמין שהיהודים קיבלו תורה ומצוות כדי לשמור באמצעותם על הדת הטבעית ולהפיץ אותה בעולם.

ספקנות וחילון: מנדלסון האמין בהפרדת הדת מן המדינה / האמין שיש לשלול מן ההנהגה הדתית את הסמכות לכפות על הציבור משמעת.

ידע: מנדלסון האמין בקידום ההשכלה הכללית בחברה היהודית / מפעל הביאור של משה מנדלסון יועד להרחבת ידיעת התנ"ך בקרב היהודים.

קידמה: מנדלסון שאף שהעולם היהודי יהפוך להיות מודרני יותר.

שימו לב!

בשאלה שני חלקים: ציון המאפיינים והקישור למנדלסון. יש ללמד תלמידים לשים לב לחלקי השאלה כדי לא לאבד נקודות. תלמידים התקשו להסביר ולקשר בין המאפיינים של הנאורות לעקרונותיו של משה מנדלסון. חשוב לעבוד עם התלמידים על ההקשרים בין הנושאים השונים ולא ללמד כל נושא במנותק.

שאלה 2:

הצג את המטרה של הלאומיות המודרנית.

בחר באחד מן האירועים האלה: המהפכה האמריקנית או המהפכה הצרפתית או המהפכה

התעשייתית או אביב העמים.

הסבר כיצד השפיע האירוע שבחרת על התפתחות הלאומיות המודרנית.

תשובה:

מטרות הלאומיות המודרנית:

- השגת ריבונות
- הגדרה עצמית
- הקמת מדינה עצמאית
- יכולת למשול ללא התערבות גורם חיצוני.

השפעת אחד האירועים הבאים על התפתחות הלאומיות המודרנית:

המהפכה האמריקנית: ההתקוממות של המהגרים בצפון אמריקה נגד המלך הבריטי העריץ, הובילה

להדגשת הרעיון של ריבונות העם / הזכות להתנגד לעריצות.

המהפכה הצרפתית: ההתקוממות של רוב נתיני הממלכה, חסרי הזכויות, הדגישה את הרעיון של זכויות

לאזרחים / זכות לעם / חירות, שוויון ואחווה לכל בני העם.

המהפכה התעשייתית: המעבר מהכפר לעיר / יצירת חברת המונים, דחפה את האדם לחפש מסגרת

שתחליף את המשפחה והקהילה / מסגרת שתיתן לאדם תחושת שייכות לקבוצה.

אביב העמים: בגל המהפכות המכונה "אביב העמים" (1848-1849), פעלו המהפכנים נגד בתי המלוכה כדי

להשיג עצמאות לאומית (ובכך חיזקו את ההתעוררות הלאומית באירופה).

שימו לב!

- תלמידים לא הבינו את ההבדל בין מטרת הלאומיות להגדרתה וכתבו רק את ההגדרה.

- השאלה היא שאלת הסבר, כלומר מבקשת לחבר בין אירוע להשפעה. יש תלמידים שלא הראו את הקשר בין

המהפכה להשפעתה על ההתפתחות הלאומיות המודרנית, וחלקם לא שלטו היטב בנושא המהפכות.

- לגבי המהפכה הצרפתית: תלמידים התמקדו בתשובתם להתייחסותה של צרפת ליהודים לאחר המהפכה, ולא

כתבו כנדרש על הלאום הצרפתי במהפכה.

שאלה 3:

הצג את המטרה של התנועה הציונית, כפי שנוסחה בתוכנית באזל.
הצג שני מוסדות שהוקמו כדי לקדם את תכנית באזל.

תשובה:

המטרה של התנועה הציונית בתכנית באזל:

"הציונות שואפת להקים בית מולדת לעם ישראל בארץ ישראל, המובטח לפי משפט הכללי".

הצג מוסדות שהוקמו כדי לקדם את תכנית באזל

- הקמת ההסתדרות הציונית העולמית, שכללה את כל האגודות הציוניות.
- הקמת הקונגרס הציוני — המוסד העליון שמייצג את נציגי האומה היהודית.
- הקמת הוועד הפועל הציוני שאחראי לביצוע החלטות הקונגרס.
- הקמת קרן היסוד שמספקת אמצעי מימון לעלייה/להתיישבות.
- הקמת אוצר התיישבות היהודים — גוף כספי שאחראי לפעילות מדינית כלכלית של ההסתדרות הציונית.
- הקמת בנק אנגלו-פלשתינה, המוסד הכספי של ההסתדרות הציונית.
- הקמת קרן קימת לישראל, שרכשה אדמות בארץ ישראל והפכה אותן לאדמות לאום.
- המשדד הארץ-ישראלי שייצג את ההסתדרות הציונית בארץ-ישראל.
- חברת הכשרת היישוב שהייתה אחראית לרכישת קרקעות.

שימו לב:

לגבי מטרת התנועה- תלמידים ענו תשובה חלקית ולא התייחסו לחלקה השני של המטרה: "מובטח לפי משפט הכללי". חשוב להסביר בכיתה את משמעות המשפט בשלמותו.
היו תלמידים שלא הבינו מהם 'מוסדות' וחשבו שמדובר בתנועות, לכן כתבו על תנועת חובבי ציון ועל תנועת המזרחי.

שאלה 4:

הסבר את העמדה של הרב קוק כלפי החלוצים בני היישוב החדש.
הצג את שתי המטרות של מסע הרבנים (1913) שיזם הרב קוק.

תשובה:

העמדה של הרב קוק כלפי החלוצים:

הרב העריך את החלוצים על שעוסקים ביישוב ארץ ישראל, אך ביקר את אורח חייהם החילוני.

שתי המטרות של מסע הרבנים

- קירוב לבבות בין היישוב הישן ובין היישוב החדש.
- ניסיון להשפיע על המושבות להתחזק מבחינה רוחנית דתית.

שימו לב:

תלמידים לא הסבירו את שני הצדדים ביחסו של הרב קוק לחלוצים, אלא רק צד אחד. נראה שלא הבינו את המילה – עמדה, ואת הצורך בהצגת המורכבות בעמדה: מצד אחד... מצד שני.. חשוב לתרגל מבנה כזה של שאלות שיש בהן עמדה בעלת שני צדדים. רוב התלמידים ידעו לענות יפה על המטרות.

שאלה 5:

הצג את התוכן של הצהרת בלפור.

הסבר את החשיבות של הצהרת בלפור למען התנועה הציונית.

תשובה:

תוכן ההצהרה:

בריטניה רואה בעין יפה את ייסודו של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל, מתוך הנחה שלא ייפגעו זכויותיהן של העדות הלא-יהודיות בארץ ישראל או זכויותיהם של היהודים בכל ארץ אחרת.

חשיבות ההצהרה לתנועה הציונית

- לראשונה הכירה מעצמה עולמית בזכויות הלאומיות של עם ישראל על ארצו.
- ההצהרה העניקה יוקרה לתנועה הציונית.
- ההצהרה היא מעין צ'רטר / הכרה בין-לאומית בזכויות הלאומיות של העם היהודי.
- הישג ראשון לתנועה הציונית.

שימו לב:

היו תלמידים שלא התייחסו לחלק של העדות הלא-יהודיות.
רוב התלמידים ענו יפה על החשיבות ההצהרה לתנועה הציונית.

פרק שני:

שאלה 6: נאציזם

- א. **בנספח לשאלה 6 מוצגת כרזה שפרסמו הנאצים בזמן הפלישה של גרמניה לברית המועצות הקומוניסטית (הבולשביקית) במלחמת העולם השנייה.**
- הצג עיקרון אחד של האידאולוגיה הנאצית שבא לידי ביטוי בכרזה. הסבר על פי שני רכיבים מן הכרזה כיצד עיקרון זה בא לידי ביטוי בכרזה.**

תשובה:

- א. העקרונות של האידאולוגיה הנאצית:

- על פי תורת הגזע הנאצית העולם נחלק לגזעים אנושיים. חלוקה זו קובעת גם את ערכם של הגזעים/ בראש סולם הגזעים עומד הגזע הארי, (הסלאבים הם גזע נחות) השמים מוגדרים תת גזע.
- מרחב מחיה: לפי עיקרון זה, על הלאום הגרמני לכבוש שטחים נרחבים באירופה משום שכך הוא יביא לידי ביטוי את כל כוחותיו הלאומיים והיצירתיים. / לשם השגת מרחב המחיה תתנהל מלחמת קיום בין הגזעים, בעיקר נגד הבולשביקים/ נגד היהודים, משום שהם נתפסו כמחוללי הבולשביזם.

העקרונות באים לידי ביטוי על פי רכיבים בכרזה:

בעקרון תורת הגזע

- ההבדל בין הדמויות משני צידי הכרזה מייצג את הפער בין הגזעים השונים: גזע אדוונים זוהר ובהיר/ שמח/ מניף יד למעלה, לעומת גזע משרתים (סלאבים) מסכן/שחור/מושפל/מתייסר.
- ההבדל החיצוני בין הגזע הארי ובין דמות היהודי: הגזע הארי הבריא / בהיר / היפה / שמסדר חיוניות, לעומת הגזע השמי הכהה והמכוער / בעל מבט מרושע.
- דמות האישה עם הילדה: על פי תורת הגזע האישה אחראית ללידת הילדים ומורישה להם תכונות גנטיות טהורות.
- דמות היהודי עם המבט התככני / הכהה / המכוער, שאחראי להרס ולחורבן בקרב העמים שנמצאים תחת שלטון הקומוניזם / היהודים נתפסים באידאולוגיה הנאצית כמחוללי הבולשביזם.
- משפחה ארית לעומת בודדים מגזע נחות: חשיבות המשפחה ברעיון תורת הגזע.

בעקרון מרחב מחיה

- יש להשתלט על הבולשביזם במזרח, שמיוצג באמצעות הדמויות הכהות / המסכנות.
- יש להשתלט על הבולשביזם במזרח, שמיוצג באמצעות היהודי הנבל/המפחיד.
- מרחב המחיה של הגזע הארי מיוצג באמצעות דמויות מאושרות / בריאות.
- על פי הכותרת אם לא יושג ניצחון אז הבולשביזם ישלוט.

שימו לב:

תלמידים ידעו לציין עיקרון וכן לציין רכיבים שונים מהכרזה. אך לא תמיד ידעו לחבר את הרכיבים להסבר העיקרון שציינו. חשוב לתרגל עם תלמידים פיצוח שאלות עם טקסט חזותי.

ב. הצג שתי דרכים שבעזרתן ביססו הנאצים את שליטתם בגרמניה במהלך שנות השלושים של המאה ה' 20.

ב. הדרכים שבעזרתן ביססו הנאצים את שליטתם בגרמניה במהלך שנות השלושים של המאה ה' 20:

- (חוק ההסמכה, מרס 1933), שהסמיך את הממשלה לחוקק חוקים בלי להידרש לפרלמנט.
- (החוק להגנת אחדות המפלגה והרייך, מאי 1933), ולפיו נאסרה כל פעילות של מפלגה אחרת מלבד המפלגה הנאצית.
- עריכת בחירות חוזרות לרייכסטאג (נובמבר 1933), שבהן השתתפה רק המפלגה הנאצית. הנאצים זכו בכל המושבים ברייכסטאג.
- אחדות המפלגה והמדינה (דצמבר 1933). נקבע כי מנהיג המפלגה הוא מנהיג המדינה ואין כל סמכות אחרת מלבדו.
- תהליך ההאחדה: נקיטת פעולות שבסופן נוצרה זהות מוחלטת בין המדינה הגרמנית ובין המפלגה הנאצית / כל מוסדות המדינה / הרשויות המקומיות / הפרלמנט / האוניברסיטאות / הכנסייה / האיגודים המקצועיים / הפקידות / המשטרה, הפכו להיות נאצים.
- פולחן אישיות סביב היטלר.
- שימוש בטרור / הקמת מחנה הריכוז דכאו למתנגדי המשטר / הקמת הגסטאפו שעודד הלשנות.
- "ליל הסכינים הארוכות" (יוני 1934), שבמהלכו חוסל ה-SA על ידי SS. מתקפה זו הבהירה כי כל התנגדות להיטלר תחוסל באכזריות.
- שימוש בחינוך/תנועות נוער, שיועדו בראש ובראשונה לחנך לאידאולוגיה נאצית.
- שימוש בתעמולה שנועדה להפיץ את האידאולוגיה הנאצית.
- העברת כל הסמכויות הכלכליות לידי הממשלה / סגירת האיגודים המקצועיים / פתיחת ארגון גג שנקרא "חזית העבודה הגרמנית". כל העובדים חויבו להשתייך לארגון מטעם המדינה ובאספות הוסברה האידאולוגיה הנאצית.
- הכנת המשק והצבא הגרמני לקראת המלחמה (1936). לשם כך פעלו הנאצים כדי להגיע לעצמאות כלכלית מוחלטת של גרמניה.
- נאציפיקציה של הצבא (1934). כל ענייני הנשק הוכפפו להיטלר עצמו.
- הקמת לשכת הרייך לתרבות.
- תכנית 4 השנים, כדי לשקם את כלכלת גרמניה.

שימו לב:

היו תלמידים שטעו וענו בתשובתם על המדיניות הנאצים כלפי היהודים בגרמניה בשנות 30- ולא התייחסו לנדרש בשאלה- להציג את דרכי ההתבססות של הנאצים בתוך גרמניה בשנים אלו. חשוב לתרגל עם תלמידים פיצוח שאלה ולוודא מה בדיוק נדרש מהם בשאלה - על מי שואלים? על איזו תקופה שואלים?

מאחר ובנושא השואה מתקיימים אירועים/ תהליכים מקבילים באותם השנים, חשוב להסב את תשומת לב התלמידים לכך ע"י בניית צירי זמן מקבילים ולהראות את הייחודי בכל נושא ובכל תקופה, למניעת הבלבול.

7. העלייה הגדולה בתחילת שנות החמישים

א. הצג גורם אחד לעלייה הגדולה מארצות האסלאם אחרי הקמת המדינה וגורם אחר לעלייה הגדולה מארצות אירופה בתקופה זו (סך הכול שני גורמים).

תשובה:

א. הגורם לעלייה הגדולה מארצות האסלאם עם קום המדינה:

- התערערות הביטחון האישי של היהודים / פרעות / התנכלויות.
- סיום השלטון הצרפתי במרוקו.

גורם אחר לעלייה הגדולה מארצות אירופה:

- לאחר השואה, שאפו רבים מן היהודים לעזוב את אירופה ולעלות לארץ-ישראל / חיכו לעלות לארץ-ישראל, דבר שהשלטון הבריטי מנע מהם לפני הקמת המדינה.
- תנאים קשים במחנות העקורים
- חוסר רצון/יכולת לחזור לארצות המוצא.
- רומניה אפשרה באופן זמני ליהודים לעלות לארץ-ישראל.
- הדיכוי הסובייטי במדינות מזרח אירופה.
- האנטישמיות בפולין.
- משאת נפש לעלות לארץ / התלהבות מקום המדינה.

שימו לב:

- היו תלמידים שבלבלו בין ארצות אירופה לארצות האסלאם. חשוב לעבוד עם התלמידים על קריאת מפה.
- בתשובה לגורם נוסף, היו תלמידים שחזרו על הגורם הראשון וכתבו כמעט באותן המילים. שימו לב שהשאלה מבקשת גורם אחר.

ב. בנספח לשאלה 7 מוצגת כרזה. כרזה זו פורסמה כדי לקדם את מדיניות כור ההיתוך.
 הצג את מדיניות כור ההיתוך.
 ציין מהו המָסָר של הכרזה, והסבר על פי שני רכיבים מן הכרזה כיצד הבליט המאייר (יוצר הכרזה) את המסר שצינת.

תשובה:

מדיניות כור ההיתוך:
 עיצוב העולים לתבנית אחת / זהה, של "דמות הצבר" / חלוץ / עובד אדמה / מיישב את הארץ / לוחם / מוכן להקריב את צרכיו האישיים למען המולדת / דובר עברית / חילוני / מנוכר למסורת היהודית / סוציאליסט.

המסר של הכרזה:

צריך לדבר בעברית / יש להימנע מלתקשר בשפות אחרות שאינן עברית / חשיבות השפה העברית.

ההסבר על פי הרכיבים מן הכרזה כיצד המסר בא לידי ביטוי בכרזה:

- כתיבת העברית באותיות גדולות, לעומת השפות האחרות שכתובות באותיות קטנות, מדגישה את המסר של חשיבות השפה העברית.
- השלט של עברית פונה קדימה, ואילו השלטים של שפות אירופה פונים לאחור, וזה מדגיש את המשמעות החיובית של העברית.
- הצד בו כתוב בעברית מואר/צבעוני / מחובר לנופי הארץ, וזה מדגיש את החשיבות של השפה העברית.
- הצד בו כתובות השפות האחרות חשוך / שחור-לבן / יש גדר תיל ברקע, וזה מצביע על השליליות שבשפות הגלות.

שימו לב:

היו תלמידים שפירשו את מסר הכרזה כהמשך להסבר מדיניות כור ההיתוך, וחלקם התרחקו לגמרי מהסבר הקשר לרכיבים. חשוב לתרגל עם תלמידים בניתוח שאלת מקור חזותי - מה אני רואה בתמונה... וכיצד הרכיבים הללו מעבירים את המסר של הכרזה.

פרק שלישי:

שאלה 8:

הצג את הסכם ריבנטרופ-מולוטוב (1939), והסבר מדוע הוא הוביל לפתיחת מלחמת העולם השנייה. ציין אירוע אחד שהוביל לסיום מלחמת העולם השנייה.

תשובה:

הסכם ריבנטרופ-מולוטוב:

הסכם אי התקפה בין גרמניה לבין ברית המועצות. ההסכם קבע את חלוקת פולין ביניהן.

ההסכם הוביל לפתיחת המלחמה מפני:

היטלר ידע שיוכל לפלוש לפולין, כי ברית המועצות לא תתערב.

אירוע היסטורי אחד שהוביל לסיום המלחמה:

- הפצצת הירושימה/נגסאקי.
- הפלישה לנורמנדי.
- אל-עלמיין.
- נחיתות כוחות בעלות הברית בדרום איטליה.
- כניעת ברלין.

שימו לב:

בתשובות התלמידים נראה חוסר התמצאות בציר זמן. תלמידים ענו בטעות ש"מבצע ברברוסה" גרם לפרוץ המלחמה ולא כיבוש פולין. כמו כן לא ידעו להסביר למה הוביל ההסכם. חשוב לתרגל עם תלמידים ציר זמן של מלחמת העולם השנייה.

היו תלמידים שלא ידעו לציין אירוע המוביל לסיום המלחמה, אלא ציינו סיבה לכך.

שאלה 9:

הצג שני סעיפים מאיגרת הבזק (1939) של היידריך.

ציין עוד גזרה שגזר השלטון הנאצי על היהודים לאחר כיבוש פולין.

תשובה:

הסעיפים מאיגרת הבזק:

- ריכוז היהודים בערים הגדולות (בתחום הגנרלגוברנמן).
- מינוי יודנראט בגטאות שנועדו לסייע בהוצאה לפועל של הוראות הנאצים.

גזרה נוספת לאחר כיבוש פולין:

- הקמת גטאות וסגירתם.
- אריזציה: מפעלים ורכוש יהודי יעברו לידי הנאצים.
- היהודים הוכרחו לענוד טלאי צהוב.
- איסור על היהודים להשתמש בתחבורה ציבורית.
- חטיפת יהודים לעבודות כפייה.

שימו לב:

היו תלמידים שלא ענו על גזרות יהודי פולין אלא על גזרות יהודי גרמניה.
היו שהתבלבלו בין סעיפי איגרת הבזק שפורסמה עם כיבוש פולין לבין גזרות הנאצים לאחר הכיבוש שפורסמו מאוחר יותר.
חשוב לתרגל עם תלמידים פיזוח שאלה ומה בדיוק נדרש מהם בשאלה- על מי שואלים? ועל איזה מקום שואלים.

שאלה 10:

הצג את הסיבה להקמת תנועת המרי העברי (1945) לאחר מלחמת העולם השנייה.
הסבר מדוע התפרקה תנועת המרי העברי לאחר כעשרה חודשים בלבד.

תשובה:

הסיבה להקמת תנועת המרי העברי לאחר מלחמת העולם השנייה:

- אכזבה ממדיניות בריטניה לאחר המלחמה / מהמשך גזרות הספר הלבן.
- התקווה שפעולה מאוחדת של כל המחותרות תוביל לתוצאות טובות יותר / תוביל לגירוש הבריטים / תוביל להקמת מדינה יהודית.
- כדי שהפורשים יהיו תחת מרות הנהגת היישוב.
- הגישה של הנהגת היישוב היהודי הפכה להיות אקטיבית יותר.

הסיבה לפירוק התנועה:

- פיצוץ מלון המלך דוד על ידי האצ"ל, (בו נהרגו 91 אנשים). בעקבות הפיצוץ חששה הנהגת היישוב מתגובות הבריטים, ועל כן העדיפה לפרק את תנועת המרי.
- ה"שבת השחורה" חשפה את היישוב היהודי לפוטנציאל ההרס של בריטניה.

שימו לב:

רוב התלמידים ענו יפה והסבירו מהי הסיבה להקמה ומהי הסיבה לפירוק. אך היו תלמידים שענו ברמת ציין ולא ברמת הסבר כנדרש. חשוב להדגיש את ההבדלים בין מילות ההוראה השונות: ציין, הצג והסבר.

שאלה 11:

הצג טיעון אחד בעד ההכרזה על הקמת המדינה בחודש אייר תש"ח (מאי 1948), והצג טיעון אחד נגד ההכרזה במועד (זמן) זה.

תשובה:

טיעון בעד ההכרזה על הקמת המדינה באייר תש"ח:

- כדי למנוע יצירת ואקום שלטוני בעקבות יציאת הבריטים מארץ ישראל לפני המועד שקבע האו"ם.
- סכנת הפלישה של מדינות ערב מחייבת פעולה מיידית (כדי שלא להחמיץ את ההזדמנות להקים מדינה).

טיעון נגד ההכרזה במועד שנקבע:

- מצב הביטחון הרעוע באותה עת והחשש שמדינות ערב יתקיפו בעקבות ההכרזה.
- לחץ של ארצות הברית נגד הכרזת המדינה, והחשש שלא תעמוד לצד היהודים / מדינות ערב יתקיפו.

שימו לב:

היו תלמידים שלא חיברו את הצגת הטיעון למועד ההכרזה, אלא ענו תשובה חלקית - זוהי הזדמנות להכריז, מבלי להסביר למה דווקא עכשיו יש להכריז.

שאלה 12:

בסיום מלחמת העצמאות נחתמו הסכמי שביתת הנשק (1949) בין מדינת ישראל ובין מדינות ערב. ציין מדינה ערבית אחת שישראל חתמה איתה על הסכם שביתת נשק, והסבר מדוע חתמה אותה המדינה על הסכם זה.

הסבר מדוע חתמה מדינת ישראל על הסכם שביתת הנשק עם מדינות ערב.

תשובה:

ציין מדינה שאיתה נחתם הסכם שביתת הנשק, והסבר את האינטרס של אותה מדינה

- מצרים: ישראל הסכימה שמצרים תשלוט ברצועת עזה.
- לבנון: ישראל התחייבה לסגת מכיבושיה בתוך שטח לבנון.
- ירדן: ישראל התחייבה לסגת מדרום הר - חברון.
- סוריה: סוריה קיבלה זכויות מיוחדות הנוגעות לשימוש במים לאורך הגבול עם ישראל.
- לכל מדינות ערב שחתמו על ההסכם היה אינטרס למנוע את התפשטות ישראל אל שטחיהן.

הסבר מדוע חתמה מדינת ישראל על הסכם זה

רצון לשקט/רגיעה, מפני שישראל מדינה צעירה / מדינה שעמדה לפני קליטת עלייה המונית / בגלל העול הכבד שהטיל המשך הלחימה על המשק הישראלי.

שימו לב: תלמידים לא ידעו את האינטרס של המדינות לחתום על הסכמי שביתת הנשק, אך ידעו להסביר את הרצון של מדינת ישראל לחתום על הסכם זה. חשוב בהוראת הנושא להראות אותו מהזוויות השונות.